

Список використаних джерел:

1. Єршова Н. Ю. Оцінка стану підприємств промисловості на основі статистичного аналізу. *Вісник Харківського національного університету*. 2008. № 802. С.68–71.
2. Єршова Н.Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект. *Економіка та суспільство*. 2018. №14. URL: <http://rev.kpu.zp.ua/vypusk>.
3. Статистичні щорічники України. Держкомстат. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Bondar M., Iershova N. Strategic management object as an object of scientific research. *Baltic Journal of Economic Studise*. 2015. № 1(1). P. 47–54. URL: <http://dx.doi.org/10.30525/2256-0742/2015-1-1-47-54>.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ НА ОСНОВІ ОБЛІКОВОГО-АНАЛІТИЧНИХ ДАНИХ

Мелень О. В., к. е. н., доцент,
Байдіна Т. А., магістрант,
Національний технічний університет «ХПІ»

Сучасний етап розвитку ринкових відносин вимагає від вітчизняних підприємств активних дій щодо підвищення ефективності їх функціонування.

Ефективність діяльності підприємства – це категорія, яка виражає відповідність результатів і витрат підприємства цілям діяльності та інтересам власників.

Методологія аналізу та оцінювання ефективності результатів діяльності підприємств в сучасних умовах посідає важливе місце в системі розвитку економічних процесів і формування нових концепцій сучасного управління.

Повне оцінювання показників ефективності відбувається на основі обліково-аналітичних даних, що відображаються у бухгалтерських, фінансових, управлінських та інших облікових звітах підприємства.

Для оцінки ефективності діяльності підприємства використовують три основних методичних підходи: традиційний, багатофакторний та на основі концепції «Performance Management».

Традиційний підхід заснований на класичній моделі Дюпона, яка характеризує рентабельність капіталу та передбачає оцінку ефективності на основі двох груп показників – узагальнюючих – показників першого рівня, які відображають ефективність діяльності підприємства в цілому. В ході їх обґрунтування порівнюються результативні показники з витратами всіх ресурсів, показниками другого рівня. Останні оцінюють ефективність використання окремих видів ресурсів підприємства [1].

Багатофакторний підхід репрезентується в науковій економічній літературі, проте рідко застосовується на практиці та передбачає використання агрегованих індексів ефективності. Останні складні для інтерпретації, а тому і не стали загальноновизнаними [1].

Оцінка ефективності діяльності на основі концепції «Performance Management» (управління результативністю) передбачає використання системи індикаторів, яка включає як фінансові, так і не фінансові показники, що дають комплексно оцінити вартість підприємства й ефективність його діяльності [2].

Розглянемо детальніше традиційний підхід, що базується на відносних показниках прибутковості. Виділяють дві групи показників, що використовуються для аналізу діяльності підприємства.

Показниками першої групи оцінки ефективності діяльності виступають показники ефективності використання матеріальних ресурсів. До них відносяться наступні: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продукції, рентабельність операційної діяльності, рентабельність продажів, рентабельність інвестицій.

Показники ж другої групи надають змогу більш детально провести аналіз ефективності діяльності підприємства. Вони використовують окремі види ресурсів і дають змогу зосередити увагу на використанні окремого ресурсу

До показників другої групи відносяться:

1) показники задіяних основних фондів, а саме: фондвіддача, фондомісткість, рентабельність основних засобів.

2) показники ефективності трудових ресурсів підприємства: виробіток, трудомісткість, продуктивність праці.

Одним із найважливіших індикаторів, який відображає рівень ефективності господарчої діяльності підприємства, його конкурентоспроможність, стан продуктивності праці та фінансового благополуччя, є прибуток. Саме прибуток на сучасному етапі економічного розвитку є джерелом розширеного відтворення виробництва, зростання ринкової вартості підприємства та добробуту його власника, основним спонукальним мотивом підприємницької діяльності. Втім, власників капіталу цікавить не тільки факт отримання прибутку, але й створення передумов для його максимізації. У цьому контексті важливого значення набуває проблема розробки та впровадження дієвої системи управління прибутком підприємства, ефективність якої корелює з якістю інформаційного забезпечення управлінського процесу [1].

Прибуток є точкою перетину інтересів багатьох суб'єктів: держави, найманих працівників та власника.

За даними Державної служби статистики України протягом 2015 – 2019 років (73 – 74) % всіх підприємств отримали прибуток (рис.1).

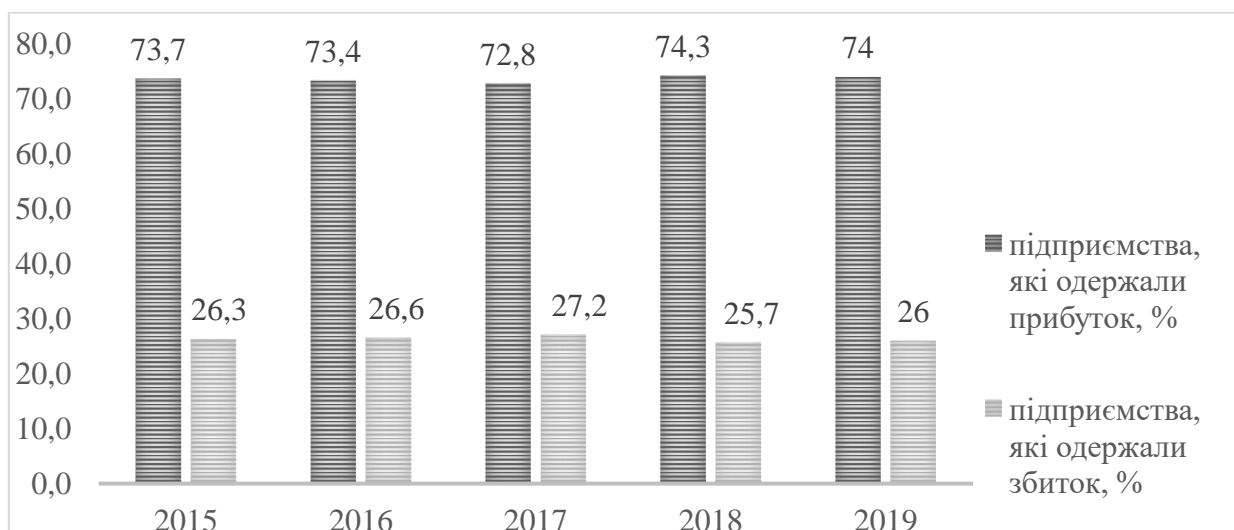

Рис. 1. Динаміка фінансових результатів вітчизняних підприємств, 2015–2019 рр.

Для держави зростання прибутку є джерелом додаткових податкових надходжень, для власника – джерелом забезпечення розширеного відтворення та нагромадження капіталу, для найманого працівника – джерелом фінансування фонду матеріального заохочення та соціального розвитку.

Сумарний фінансовий результат вітчизняних підприємств за 2015 р. становив (–348471,6) млн. грн. Але при цьому протягом 2016 – 2019 років ми бачимо позитивну динаміку показників фінансово-господарської діяльності. Якщо в 2016 році фінансовий результат вітчизняних підприємств до оподаткування становив 69887,8 млн. грн., то в 2019 р. 618866 млн. грн. (табл.1).

Таблиця 1

Фінансові результати вітчизняних підприємств за 2015 – 2019 роки [4]

Роки	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, млн. грн	Прибуток, млн. грн	Збиток, млн. грн
2015	– 348471,6	387652,3	736123,9
2016	69887,8	443012,1	373124,3
2017	236952,1	593168,1	356216,1
2018	369212,3	668893,5	299681,2
2019	618866,0	872621,5	253755,5

Спостерігається збільшення числа суб'єктів господарювання, які закінчили звітний період з позитивним фінансовим результатом.

Втім, протягом останніх років серед суб'єктів малого підприємництва спостерігається дещо інша закономірність (табл. 2).

Таблиця 2

Фінансові результати суб'єктів малого підприємництва підприємств за 2015 – 2019 роки [4]

Роки	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, млн. грн	Прибуток, млн. грн	Збиток, млн. грн
2015	– 111906	95483	207388,9
2016	– 24151,4	107312,5	131463,9
2017	– 10724,9	117446,5	128171,3
2018	46870,8	139462,4	92591,6
2019	104176,6	176463,5	72286,9

Сумарний фінансовий результат суб'єктів малого підприємництва за 2015 – 2017 років має негативне значення. Оскільки більшість підприємств мали результатом своєї діяльності збиток.

Але протягом 2018–2019 років спостерігається позитивна динаміка показників фінансово-господарської діяльності. Так, якщо в 2018 році фінансовий результат вітчизняних підприємств до оподаткування становив 46870,8 млн. грн., то в 2019 р. 104176,6 млн. грн. (табл. 1). І кількість підприємств, які отримали чистий прибуток, як результат своєї діяльності, збільшився.

Прибуток, як кінцевий результат господарської діяльності підприємства, є мірилом її ефективності та успішності, результатом поєднання дії зовнішніх і внутрішніх чинників. Диспропорції та дисбаланси в економіці країни, що супроводжуються турбулентністю на валютному ринку, макроекономічною невизначеністю, зниженням інвестиційних рейтингів та політичною нестабільністю, деструктивно позначаються на економічному стані та прибутковості вітчизняних підприємств [3].

Оцінка ефективності займає важливе місце в системі управління діяльністю підприємства, оскільки являє собою ефективний інструмент для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльністю підприємства. Результати оцінки складають основу для прийняття управлінських рішень, при цьому вони можуть бути використані як для визначення стратегічних, так тактичних цілей.

Список використаних джерел:

1. Гречко А. В., Гречухін А. С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4744>.

2. Управление эффективностью бизнеса. Концепция Business Performance Management / Духонин Е. Ю и др.; под ред. Г. В. Генса. Москва : Прогресс, 2005. 270 с.

3. Правдюк Н. Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління прибутком підприємства. *Облік і фінанси*. 2015. №4 (70). С. 53–60.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 18.10.2020).

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Німітченко Я.Е., магістрант

*Науковий керівник: к. е. н., доцент Августова О. О.,
Київський національний торговельно-економічний університет*

Під час ведення господарської діяльності у підприємства виникає дебіторська заборгованість, яку необхідно обліковувати відповідно до вимог чинного законодавства. Проблема трансформації та відображення дебіторської заборгованості відповідно національних та міжнародних стандартів є актуальною на сьогодні. Адже, підприємства які працюють на ринку України, переходять до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до вимог Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Недоліки національних стандартів зумовлюють необхідність внесення змін до нормативно-правової бази, яка регламентує питання пов'язані з дебіторською заборгованістю, пошук нових шляхів удосконалення організації та методики розрахунків з дебіторами.

Особливості обліку дебіторської заборгованості за міжнародними та національними стандартами висвітлено в працях таких вчених: Бондаренко О. С., Бутинця Ф. Ф., Губачова О. М., Батехіна С. Д., Бланка І. А., Єфіменко В. І., Лук'яненко Л. І. та ін.

Метою дослідження є порівняння обліку дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами.

Відповідно до П(С)БО 10, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості, пов'язана з необхідністю функціонування підприємств, встановленням ними господарських відносин з постачальниками, покупцями та